

DOSSIER PEDAGÒGIC

GUIA DIDÀCTICA **EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA**

“La Cigala i la Formiga”
amb música de
“Les Quatre Estacions” de A.Vivaldi

Presentació

L'objectiu d'aquesta guia didàctica és oferir als educadors/es algunes eines que els puguin orientar en el moment de fer un treball a partir de l'obra: "La Cigala i la Formiga" amb la música de "*Les Quatre estacions*" de Vivaldi, una adaptació de "La Cigala i la Formiga" d'Isop

A diferència de la versió que va escriure La Fontaine, potser la més popular, on es castiga la despreocupació de la Cigala, La Petite Brownie, al igual que Isop, opta per un final feliç.

El treball, l'esforç i l'amistat i el saber compartir són presents en aquesta versió que la companyia fa de la faula "La Cigala i la Formiga".

La nostra intenció és donar suport a la feina de les/els educadores/rs dins les àrees bàsiques de l'Educació Infantil i Primària.

Desitgem que us sigui útil.

Atentament

La Petite Brownie & Cia.

Índex

1.- L'Obra

- a. Història.
- b. Sinopsi
- c. Escenografia i Personatges
- d. Músiques
- e. Tècniques utilitzades

2.- Objectius Pedagògics

- a. La Natura / Les estacions de l'any / El clima.
- b. L'alimentació / Els aliments de temporada
- c. La fauna / Els animals; la seva anatomia, de què s'alimenten.
- d. Els valors individuals. El treball, la solidaritat...

3.- Proposta de Treball

- a. Parlem de l'espectacle (Llenguatge Oral)
- b. Jocs de Relació (Llenguatge Corporal)
- c. Fitxes Pràctiques (Llenguatge Plàstic)
- d. Altres activitats

4.- Anex

- a. Fitxa artística
- b. Fitxa tècnica
- c. la Companyia

1.- L'Obra

1.a.- Història.

Una adaptació de la fable "La Cigala i la Formiga" d'Isop (Grècia S.VII a.C).. A diferència de la versió que va escriure La Fontaine (França 1621-1695), potser la més popular, on es castiga la despreocupació de la Cigala, *La Petite Brownie*, al igual que Isop, opta per un final feliç.

La inspiradora i meravellosa música de A. Vivaldi i un gran arbre com a escenografia serveixen de fil conductor per explicar el pas del temps .

Les Fables són composicions literàries breus en les que els personatges són animals dotats d'atributs humans com la parla o la raó, etc. Aquestes històries solen acabar amb una ensenyança o "moralaja" de caràcter instructiu al final del text.

Algunes de les fables més famoses són:

La cigala i la formiga: la formiga treballa tot l'any mentre la cigala es dedica a divertir-se però quan arriba l'hivern és la formiga qui té aliment per sobreviure, és un elogi de l'esforç i la previsió.

El gos i l'os, El corb i la guineu, La guineu i el raïm, El ratolí i el lleó, La Tortuga i la Llebre...

1.b. Sinopsi

Aquesta és la història de la Gala, una simpàtica cigala cantant a qui no li agrada massa treballar! La formiga Miga, el ratolí Serafí i l'abella Bella ajudaran a la Gala i li faran veure que treballar i cantar és possible!!

1.c.- Escenografia i Personatges

Escena Introducció

Flora, la jardinera (narradora), té un carro amb un gran arbre i una gran fulla-hamaca al costat. La narradora col·loca unes flors i el sol. Presenta "la prota" de la història: la cigala Gala.

Escena 1ª Primavera

Es presenta el ratolí Serafí i el seu fillet Serafinet. I també l'abella Bella. Les fulles de l'arbre estan plenes de flors i els animallets recullen aliments. La Cigala canta i descansa. Hi ha flors al camp i no hi ha motiu per preocupar-se, falta molt per l'hivern.

Escena 2ª Estiu

El sol escalfa de valent. La narradora recull les flors de l'arbre i explica que aquestes s'assequen i surten els fruits: les cireres. Apareix la formiga Miga, una gran treballadora. Li diu a la Gala que busqui menjar i es faci una caseta per l'hivern. Però ella es despreocupa del que li diuen. (...) *Falta mooolt per l'hivern !* diu.

Escena 3ª Tardor

Arriba la tardor: el sol ja no escalfa tant, les fulles de l'arbre canvien de color i cauen. Apareixen els bolets. Els animalons s'afanyen a omplir els seus rebosts i a preparar les seves casetes.

Escena 4ª Hivern

Fa fred. El vent acaba de fer caure les fulles, l'arbre es queda ben pelat i arriba l'hivern. Els animalons es queden dins dels seus caus amb els aliments que han recollit. La Cigala ho passa malament, té gana i fred. Neva.

La Gala s'adona de que no ha fet res durant tot l'any i ara no té ni caseta ni menjar. La formiga Miga la deixa entrar al seu cau però amb la condició de que quan torni de nou la primavera haurà d'anar a treballar amb ella.

La Cigala accepta i aquell hivern s'ho passen d'allò més bé tots els animallets junts a dins de l'arbre .

1.d.- Músiques

“Les Quatre Estacions”

És una obra descriptiva de quatre concerts (la primavera, l'estiu, la tardor i l'hivern) que, a través d'elements del llenguatge musical, reproduïx aspectes de les diferents estacions de l'any: els colors de la primavera, com surten els fruits a l'estiu, el canvi de color de les fulles a la tardor i com aquestes cauen a l'hivern.

En aquests concerts es troben totes les característiques del concert barroc, musicalment parlant, i es compleix amb la justificació artística de l'imitació de la natura.

1.e. Tècniques Utilitzades

“La Cigala i la Formiga” és un espectacle de titelles i una actriu. L'escenari és el carro d'una jardinera i l'escenografia un gran arbre i una gran fulla, la còmoda hamaca de la Cigala.

La tècnica utilitzada són titelles de sobretaula (la cigala Gala, el ratolí Serafí, la formiga Miga). Els titelles tenen un petit mànec amb el que es manipula el cap; els braços i el cos són de manipulació directa.

Titelles de tija (l'abella , papallona i ratolínet)

Manipulació d'objectes: el sol, les flors, les fulles de l'arbre, les cireres, el bolet.

2.- Objectius Pedagògics

2.a.- La Natura / Les estacions de l'any / El clima

En aquest espectacle representem els canvis d'estació que succeeixen a la natura: la primavera, l'estiu, la tardor i l'hivern. Com cada estació té unes peculiaritats que la caracteritzen:

La primavera: bon temps, un clima suau, floretes que s'escampen per tot arreu, els ocellets canten...

L'estiu: fa molt calor, de molts arbres surten fruits..

La tardor: els dies són més curts, les fulles dels arbres canvien de color. Caiguda de les fulles d'alguns arbres. Vent.

L'hivern: fred. Mal temps, les fulles de molts arbres acaben de caure i es queden pelats. Neva.

2.b.- L'alimentació / Els aliments de temporada

És important saber que encara que actualment puguem trobar aliments en qualsevol estació de l'any, la natura per si sola ens dóna els que al seu cicle li correspon.

En l'espectacle veurem a l'abella recollint el nèctar per fer la mel a la primavera.

A l'estiu maduren les cireres i moltes altres fruites.

A la tardor apareixen els bolets i maduren d'altres fruits com les castanyes, etc.

Durant l'hivern és més difícil trobar aliments a la natura. Molts animals i plantes aturen la seva activitat.

2.c.- La fauna / Els animals; la seva anatomia, de què s'alimenten.

Les Cigales son insectes; s'alimenten de la saba que xucla d'arbres i plantes amb el seu "bec" durant la primavera i l'estiu.

(...)...La cigala, és un insecte de color verd, té sis potes i com que les darrere són molts fortes poden saltar molt !

Les abelles s'alimenten d'aigua, pol·len i nèctar de les flors durant els mesos de primavera i l'estiu. Viuen en aixams dins el rusc.

(...)...tu no sapz la feina que porta omplir una galleda...les horez que m'haig de pazzar xuclant florz...

Els ratolins són omnívors: mengen llavors, vegetals i petits invertebrats com insectes durant la primavera, estiu i tardor. A l'hivern s'amaguen als seus caus.

(...) Estic recollint menjar...per quan arribi l'Hivern

Les formigues recullen durant els mesos de primavera, estiu i tardor tot tipus de llavors, fruites i restes d'animals morts que emmagatzemen a l'interior de la seva colònia, l'enorme cau on viu tota una comunitat, per passar l'hivern sense haver de sortir a l'exterior.

(...) La Formiga Miga i les seves companyes, havien treballat de valent i tenien el rebost ple de menjar...

2.d.- Els valors individuals. El treball, la solidaritat, l'amistat... La diversitat. La diferència.

Volem representar la importància de l'amistat; la solidaritat amb aquells que ens puguin necessitar.

Podem aprendre del que saben o fan els demás i nosaltres no coneixem o no sabem fer. El treball i l'esforç sempre obté la seva recompensa.

Les diferents formes d'actuar i maneres de pensar marquen la convivència entre les persones. Es poden apreciar qualitats dels qui ens envolten tot i que siguin molt diferents a nosaltres.
El respecte a la diferència.

Mitjançant animalets com a personatges i atribuïnt-los peculiaritats humanes (faules) volem representar els valors individuals de les persones. Estimar els factors positius i comprendre i respectar els que ens semblen negatius.

3.- Proposta de Treball

3.a.- L'espectacle. Llenguatge Oral

Si voleu parlar de l'espectacle abans d'assistir a la representació, podeu explicar el conte als vostres nens/es a partir de la sinopsi argumental, imaginant els personatges i l'espai escènic. Si preferiu treballar després de l'espectacle podeu fer un petit col·loqui per recordar el que acaben de veure:

Com es deien els personatges que hi surtien?

Quins fruits surtien de l'arbre?

Què recollia l'abella?

Què li passava al ratolí?

Què feia la cigala Gala?

Quantes estacions té l'any?

- refranys

"Quan el presseguer floreix i madura , el dia i la nit tenen la mateixa mesura". Equinocci d'estiu.

"Amb temps i palla maduren les nespres". Ens ve a dir que a poc a poc s'arriba lluny.

"A l'estiu la formiga surt del niu".

"A l'estiu tot bitxo viu".

"El sol d'hivern es lleva tard i va a dormir aviat".

"Fred d'hivern i calor d'estiu la salut reviu".

"La primavera la sang altera"

"Molta flor de primavera, bona tardor espera".

"A la tardor ni fred ni calor".

" Del setembre a la tardor, torna la calor".

Sembla que hi ha dies en que l'estiu no se'n vol anar del tot.

- endevinalles

“Quina cosa és que tots els anys ve carregada de flors, flaires i colors?”

“És un temps de calor, d’oci i migdiada, de platja i muntanya i nit estrellada; què és?”

- cançons

La primavera ja es aquí, les orenetes al jardí, flors de colors omplen els camps, tots els ocells fan els seus cants...

Les cireretes em fan cantar quan les veig totes vermelletes, les cireretes em fan cantar quan les veig vermellejar.

Sol solet, vine’m a veure
sol solet vine’m a veure que tinc fred.

- Quin sorolls fa cada animal?

El cant dels ocells

el cric-cric de la cigala:

(..) *Ai si, m’encanta fer cric-cric...em relaxa tant...*

el zum-zum de l’abella

(...) *bzzzzz, bzzzzz, bzzzzz...*

el rec-rec del ratolí, etc...

2.b.- Llenguatge Corporal

- Jocs. Imitar els animals amb el seu cos: com salta la cigala...

(...) *Bé com podeu veure...les cigales són de color verd, ténen 6 potes, i com que les del darrera són molt fortes... Podem saltar molt !!!*

com vola l’abella, com rosega el ratolí...

c.- Llenguatge Plàstic(Fitxes Pràctiques)

- fer un mural o collage per representar els animals i l'arbre, el rusc, les flors...
- fer un mural amb l'arbre decorat amb les quatre estacions de l'any.
- amb plastilina o fang fer algun dels personatges
- construir un arbre amb materials reciclats i/o materials de la natura.
- colorejar dibuixos dels animals, de l'arbre (anex)
- disfresses o màscares per representar la fauna

d.- Altres activitats

- fer una sortida al bosc o al jardí i buscar : fulles, flors, bolets
- anar al camp a veure bitxos
- escoltar les 4 estacions de vivaldi

3.- Anex

3.a.- Fitxa Artística

Títol: “La Cigala i la Formiga i les quatre estacions”

Adaptació de la faula d’ Isop: “ La Cigala i la formiga “
per La Petita Brownie & Cia.

Guió: Susanna Rubio

Construcció de Titelles: Susanna Rubio

Narració i manipulació:: Susanna Rubio

Escenografia: Guillem Arenós

Tècnic so i llum: Guillem Arenós

Fotografia i Disseny Gràfic: Guillem Arenós

Assessorament guió: Benjamí Conesa

Direcció: Benjamí Conesa

Vestuari: Montse Musté / Iaia Neus

Música: Antonio Vivaldi

3.b.- Fitxa Tècnica:

Durada espectacle: de 35 min. a 45 min. (segons edat públic)

Temps de muntatge: 45 min.

Espai escènic (mínim): 2,5m X 2,5m

Presa de corrent: 2 Kw

Espectacle de petit format per representar en escoles, biblioteques,
ludoteques...

3.c.- La Companyia *La Petita Brownie*

Neix de la fusió d'una artista amb una gran experiència amb públic infantil i un ampli curriculum en el món de les arts escèniques, especialment en el món dels titelles i un tècnic polivalent i multidisciplinar format en el món de la imatge com a il·luminador i escenògraf. Mitjançant els titelles i els contes, la companyia busca la manera de fer arribar al petit espectador el gust per la música, l'amor per la natura i el respecte cap a ella, i valors tant importants com l'amistat i el respecte a la diferència

Susanna Rubio

Actriu, titellaire i locutora.

Ha treballat amb reconegudes companyies de teatre i titelles, com actriu i titellaire amb: Cia.Jordi Bertran, Per Poc, Nessun Dorma, Teatre Imaginari, Únics Produccions, Catacrac Teatre, Dreams Teatre, Urubú, Renaixença, Sim Salabim...

Com a locutora per programes infantils tv: Lunnis, Leonart, la girafa Ba-Ba, L'Àlex somia, Què-non?....

Locutora de publicitat tv i ràdio.

Donant classes de teatre per a nens i de construcció de titelles i objectes amb materials reciclats.

Guillem Arenós

Il·luminador i escenògraf.

Professional de la il·luminació a TV en multitud de programes.

També ha col·laborat en diverses produccions audiovisuals i teatrals.

Escenògraf de la companyia La petita Brownie.